

Rond 3.000 BC begon de bronstijd en ontwikkelde zich de metallurgie. Eerst werd het makkelijk winbare koper gebruikt waarna de uitvinding van het brons - de legering van koper en tin - volgde. In vergelijking met andere Mediterrane landen is Spanje rijk aan minerale grondstoffen zoals ijzer, tin, lood, koper en zilver. Deze rijkdom werd niet alleen geëxploiteerd door de autochtone bevolking, maar trok ook andere volkeren aan.

In het zuidoosten van Spanje zijn resten gevonden van de uit de Bronstijd daterende *El Argar* cultuur (rond 1.500 BC). Een volk dat een hoge perfectie had bereikt in de metaalbewerking. Deze cultuur is hoogst waarschijnlijk voortgesprongen uit de nog oudere cultuur van *Los Millares* (3.100 - 2.200 BC) die verspreid was over het zuidoostelijk deel van Spanje. Onopgelost is het raadsel van het verdwijnen van de El Argar cultuur. Er zijn geen aanwijzingen van oorlogen of rampen en misschien kwam deze cultuur aan zijn einde onder invloed van de aan het begin van de IJzertijd binnendringende volkeren. Rond 1200 BC begon het ijzer aan zijn opmars door Europa en het waren de Kelten die, komend vanuit Frankrijk, dit metaal introduceerden in het Iberisch schiereiland. De Keltische invasie vond plaats in twee golven, een eerste aan het eind van het tweede millennium BC en een tweede vanaf het begin van de achtste eeuw BC. De Kelten verspreidden zich over het noordelijk deel van Spanje - welhaast zeker op zoek naar tin - en vermengden zich deels met de Iberos tot Celtiberos.

De Iberos bewoonden het gehele Levantijnse deel van het Iberisch schiereiland. Over de vraag waar zij vandaan kwamen, bestaat verschil van mening. Eén theorie stelt dat zij afkomstig zijn uit meer oostelijke streken en zich rond 5.000 BC in Iberia vestigden. Anderen beweren dat zij afkomstig zijn uit Noord-Afrika. En een derde theorie gaat ervan uit dat zij afstammelingen zijn van de Cro-Magnonmensen. In elk geval hadden de Iberos een hoog ontwikkelde cultuur waarvan het beroemde kunstwerk *La Dama de Elche* getuigt, dat te bezichtigen is in het *Museo Arqueológico Nacional de España* te Madrid.

In het uiterste zuiden van Spanje nabij Huelva bevinden zich in de Sierra Morena de mijnen van Rio Tinto. Deze tot op de dag van vandaag belangrijke mijnen bevatten koper, ijzer en magnesium en werden vanaf het einde van de bronstijd tot ongeveer 500 BC geëxploiteerd door de *Tartessos*. Aan de noordzijde van het gebied dat beheerst werd door de *Tartessos*, nabij de huidige stad Linares, bevond zich Cástulo als centrum van mijnbouw die al begon in de bronstijd en die zich volgens de Griekse geschiedschrijver Artemidoro aan het begin van de zesde eeuw BC ontwikkeld had tot een van de belangrijkste steden in de regio.

Ten tijde van de Keltische invasie (vanaf 1.200 BC) arriveerden aan de Levantijnse kust de Foeniciërs. Het waren zeevaarders en handelaars, die de kusten van het huidige Libanon en Syrië bevolkten. Zij hadden geen veroveringen in de zin, maar wilden voet aan de grond krijgen om kleine bedrijfjes te stichten en om handel te drijven. Rond het begin van de elfde eeuw BC begon dit het karakter te krijgen van kolonisatie en werd op een geïsoleerde plaats de stad Gádir gesticht, later Gades genoemd en nu bekend als Cádiz, die daarmee de oudste stad van West-Europa is.

De Grieken begonnen hun koloniale expansie in Iberia pas in de achtste eeuw BC, ruim na de Foeniciërs. Rond 600 BC drongen zij vanuit de stad Massalia, het huidige Marseille, het Ibersich schiereiland binnen, waar zij de stad Ampurias ofwel Emporion stichtten, waarvan resten te vinden zijn nabij de golf van Rosas. De invloed van de Grieken reikte tot aan de monding van de Ebro. Na in de eerste Punische oorlog te zijn verslagen door de Romeinen (236 BC), vestigden de Carthagers zich in het zuidoosten van het Iberisch schiereiland. In 227 BC stichtten de Carthagers de stad Qart Hadasht (Ciudad Nueva), het huidige Cartagena. Dit werd de basis voor de Carthaagse veroveringsveldtochten onder leiding van Hannibal waarmee de tweede Punische oorlog werd ingeluid (218 - 202 BC).

Voor de komst van de Romeinen was het Iberisch schiereiland een ware lappendeken van volkeren met een verschillende origine die ruwweg leefden in vier zones. Eén met een Indo-Europees karakter in het noordwestelijke deel, bewoond door de *Celtas* (Kelten), een tweede zone in het oosten en zuidoosten met een duidelijk mediterrane cultuur, waarvan de *Turdetanos* en de *Iberos* belangrijke exponenten waren en een overgangszone waarin sprake was van een gemengde cultuur die van de *Celtiberos*. De vierde zone was die van de *Vascones* (Basken).